

225 éve született Kőrösi Csoma Sándor

225 éve született Kőrösi Csoma Sándor, az erdélyi magyar származású nyelvtudós és a tibetológia megalapítója. Saját szavaival „Székely- Magyar- Erdély” Csomakőrös falujában született szegény sorsú székely kismemesi család hatodik gyermekeként.

Hosszú keleti utazásai során kezdett el foglalkozni a tibeti nyelvvel és irodalommal annak reményében, hogy az ősi iratok között a magyarok eredetére is talál bizonyítékokat.

Kalandozásai egyik főbb állomása a zanszkári Zangla kolostora volt. Ottléte alatt több ezer tibeti nyelvű könyvet olvasott át. Elkészített Tibet történetének, földrajzának és irodalmának feldolgozásával egy harmincezer szóból álló szójegyzéket. Kunga Csöleg láma segítette munkájában. Az ő feljegyzései szerint Csoma itt a legnagyobb hidegben, egy 3X3 méteres cellában, fűtés, tűz nélkül volt kénytelen dolgozni.

Másfél év után elhagyta Zanglát, és 1827. június közepétől három és fél évig Kanamban dolgozott. A Kanamban eltöltött három év Csoma munkálkodásának legtermékenyebb periódusa. Befejezte szótárát és nyelvtanát, elkészítette egy buddhista terminológiai szótár kéziratát, valamint több értekezés vázlatát.

1834. január 5-én megjelent az első, tudományos alaposággal megírt és hiteles tibeti-angol szótár, valamint tibeti nyelvtan Csomától, melyet Kalkuttában adtak ki 500-500 példányban. Csoma ekkor már csaknem 20 nyelven írt vagy olvasott. Ezekben az években látogatta meg Csomát Schöffl Ágoston, és készítette el egyetlen hitelesnek mondható portréját a legnagyobb magyar utazóról.

1842 februárjában Kőrösi Csoma megkísérelte a Lhászába való eljutást. A Mahananda folyón vízi úton haladt, ahol a mocsaras, egészségtelen éghajlatú vidéken gyalogosan kelt át, és maláriát kapott. Április 11-én reggel 5 órakor Kőrösi Csoma Sándor földi élete véget ért. Másnap a dardzsilingi európai temetőben helyezték végső nyugalomra, a Himalája második legnagyobb csúcsa, a Kancsendzönga árnyékában.

Én nagy utazóként és a tibetológia kedvelőjeként akkor ismertem meg Csoma nevét, mikor elolvastam Buddha élete és tanításai című könyvét. Ebben az alkotásban főleg keleti kalandozásairól és munkáiról ír. Ismerteti az olvasóval élete legfontosabb eseményeit, és betekintést nyújt magánszférájába.

A kötet második részében Csoma a buddhizmus vallásának agnosztikus alapítójáról ír, családi nevén Sziddhártha Gautamáról, vagyis Buddháról. Az írások feltárják a Sákja törzsből származó királyfi csodálatos, ám eleve elrendelt életútját, és ismertetik legfontosabb tanításait.

A legtöbb keleti, Buddha életéről szóló könyvvel szemben ez sajátos, az utókor számára könnyen befogadható formában írja le a buddhizmus alapjait.

A csodálatos Kelet legnagyobb tudósaként Kőrösi Csoma Sándor a későbbi nemzedékek számára nélkülözhetetlen munkákat hagyott hátra.